

Namazla ilgili uygulama soruları

Ömer Bey: “1- Namaz için en doğru niyet nasıldır? 2- Cemaatle kılınan namazlarda cemaattekiler de Fatiha veya zamm-ı sûre okumalı mı (ikindi, öğle namazlarının farzında özellikle), bu konunun mezheplerle ilişkisi nedir? 3- Sabah namazının imsak vaktinden en az 15 dakika sonra mı kılınması gereklidir, yoksa hemen kılınabilir mi? 4- Cemaatle kılınan bir namazda diyelim ki imam rükûa gitmek için tekbir getirdi, cemaattekiler de içinden ayrıca tekbir getirmeli mi? 5- Namaz içinde sûreleri okurken nasıl bir sıra takip etmeliyiz (meselâ Fil Sûresinden sonra en az 2 sûreyi atlayıp Kevser Sûresini okumak gibi) bu sıra farz ve sünnet namazların hepsi için geçerli mi? 6- Kerahet vakti olan namazlar hangileridir ve bu kerahet vaktinde o vakte ait olan namaz kılınabilir mi?”

NİYET KALPTEKİ KARARLILIKTIR

1- Niyet kalbin kararından ibârettir. Namaza başlama esnasında, tam iftitah tekbiri alınacağı sırada, hangi namazın, niçin kılınacağıнын bilinmesi şarttır.

Niyetin Kur’ân’dan delili şu âyettir: “Oysa onlar, doğruya yönelerek, dîni yalnızca Allah’a has kılarak, sadece Allah’a ibâdet etmekle, namaz kılmakla ve zekât vermekle emr olunmuşlardı.”¹

Sünnetten delil de şu hadîstir: Peygamber Efendimiz (asm): “Ameller niyetlere göredir.”² buyurmuştur.

Niyet için her ne kadar kalbin kararı yeterli ise de, vesveseye meydan vermemek için dil ile takviye yapılması efdaldır. Meselâ, öğle namazının farzını kılacağımızda

kalben niyet ettikten sonra dilimizle de, “Niyet ettim Allah rızası için öğle namazının farzını kılmaya” diye içimizden ifade edersek daha iyi olur. İmama uyacak olan birisi niyetinde, “Uydum hazır olan imama” der. Kazâ namazı kılacak olan birisi, hangi vaktin kazasını kılacaksa, ona göre niyet eder. Meselâ, öğle namazının farzının kazasını kılacaksa, “Vaktinde kılamadığım (ilk veya son) öğle namazının farzını kaza etmeye Allah rızası için niyet ettim” der.

Niyet edilmez ise, namaz sahih olmaz.

İMAMA UYAN KİMSENİN FATİHA OKUMASI

2- İmama uyan kimsenin Fatiha Sûresini okuması, Hanefî Mezhebine göre tahrimen mekruhtur. İmam ister kıraati gizli okusun (öğle ve ikindi namazlarında olduğu gibi), ister açık okusun (akşam, yatsı ve sabah namazlarında olduğu gibi) bu hüküm değişmez. Cemaat sessizce imamın okuyuşunu izler. Mâlikî ve Hanbelî Mezheplerine göre, imam sessiz okuduğunda cemaatin de okuması mendup olur. Ancak imamın Fatiha’yı sesli okuduğu namazlarda, cemaatin okuması mekruh olur.

Şafiî Mezhebi ise farklı bir içtihadda bulunarak, imama uyan kişinin, imamın ardı sıra Fatiha Sûresini okumasını farz kabul etmiştir. Ancak Fatiha’nın bir kısmını veya tamamını okuduktan sonra cemaate yetişen bir kimsenin Fatiha’sını imam üstlenmiş olur. Yani cemaate sonradan uyan bir kimse bakar; eğer imam Fatiha’nın bir kısmını veya tamamını okumuşsa, kendisi okumaz.

3- Sabah namazı imsak vakti girdikten sonra kılınabilir. Fakat ortalık biraz ağardıktan sonra (güneş doğmamak şartıyla) kılmak daha faziletlidir.

4- Cemaatle kılınan namazlarda Fatiha Sûresi ve zamm-ı sûrenin dışındaki bütün tesbih ve duâları içinden olmak şartıyla imam da, cemaat de okur. Meselâ, imam da, cemaat de iftitah tekbirini içinden alır, Sübhanekeyi içinden okur, imam Fatiha Sûresini okuyunca cemaat içinden “Âmin” der, imam rükûa giderken “Allahü Ekber” deyince cemaat de içinden “Allahü Ekber” der, rükûda, rükûdan doğrulurken, secdeye giderken, secdede, secdeden doğrulurken, kıyâma giderken ve tahıyyatta otururken okunan duâları ve tesbihleri imamlarla birlikte cemaat de okur.

ZAMM-I SÛREDE TERTİP

5- Namazda zamm-ı sûre yazılış tertibine göre yukarıdan aşağıya doğru okunur. Meselâ ikinci rekâтта okunan zamm-ı sûre, birinci rekâтта okunan zamm-ı sûreden daha aşağıda olmalıdır. İkinci rekâтта, birinci rekâтта okunan sûreden sonra bir sûre atlamak mekruhtur. Fakat birden fazla, yani iki veya daha fazla sûre atlanarak okunabilir. Zamm-ı sûredeki bu sıra tertibi farz ve sünnet namazlarının hepsi için

geçerlidir.

KERAHET VAKİTLERİNDE NAMAZ

6- Kerahet vakti üç vakittir: 1- Güneş doğarken, 2- Güneş tam tepedeyken ve 3- Güneş batarken içinde bulunulan vakit kerahet vaktidir. Bu vakitlerde namaz kılınmaz. Fakat eğer kılınmamışsa, ikindi namazının farzı güneş batarken kılınabilir.

Dipnotlar:

- 1- Beyyine Sûresi, 98/5.
- 2- Buhârî, 1; Müslim, 1907.